

มาตรการการบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535¹

ร้อยโท จักรินทร์ เหย้าสุวรรณ²

จากการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการการบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจการกระทำความผิดเกี่ยวกับสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง นับแต่มีการตราพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 จนถึงปัจจุบัน ยังคงมีการกระทำความผิดอย่างต่อเนื่อง และจำนวนสัตว์ป่ายังคงลดลงอย่างรวดเร็ว โดยมีสาเหตุหลักมาจากการลักลอบล่าสัตว์ป่าเพื่อธุรกิจการค้าหาทำไร หรือเพื่อนำส่วนของสัตว์นั้นมาเป็นของสะสมหรือเพื่อบริโภคตามตำรับเมนูเปิบพิสดาร ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้มิได้ตระหนักถึงผลกระทบที่จะตามมาหากสัตว์ป่าสูญพันธุ์ไป และนำไปสู่ผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศวิทยา เช่น การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพจำนวนมากและไม่สามารถเอากลับคืนมาได้

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชได้มีการเปิดเผยสถิติการดำเนินคดีลักลอบล่าสัตว์ป่าในปี พ.ศ.2561 พบว่าตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งผ่านมามีเพียง 2 เดือน เจ้าหน้าที่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้ถึง 90 คน และ ตรวจยึดสัตว์ป่าของกลางได้เกือบ 2,000 ตัว มีสัตว์ป่าของกลางที่ตรวจยึดได้จำนวน 1,990 ตัว และเป็นซากสัตว์ป่าอีกจำนวน 672 ซาก หากย้อนกลับไปตรวจสอบข้อมูลตลอดทั้งปี พ.ศ. 2560 เจ้าหน้าที่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้ 546 คน มีสัตว์ป่าของกลางที่ตรวจยึดได้จำนวน 4,582 ตัว และเป็นซากสัตว์ป่าอีกจำนวน 1,039 ซาก และในปี พ.ศ.2559 เจ้าหน้าที่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้ 622 คน โดยมีสัตว์ป่าของกลางที่ตรวจยึดได้ (ไม่มีการระบุจำนวน) และเป็นซากสัตว์ป่าอีกจำนวน 1,039 ซาก

จากสถิติดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่ายังมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับสัตว์ป่าในอัตราที่ค่อนข้างสูงอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่มีพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 อันเป็นกฎหมายที่กำหนดห้ามมิให้มีการล่าสัตว์ป่าและกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนเอาไว้อย่างชัดเจนแล้วแต่ก็ยังมีลักลอบล่าสัตว์ป่า อันฝ่าฝืนต่อกฎหมายอยู่ตลอดมา โดยอาจเป็นผลมาจากมาตรการการบังคับใช้กฎหมายที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เห็นได้จากเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ.2535 เจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าแกะรอยเข้าติดตาม

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง มาตรการการบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์รล เต็งวิทยา และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ประเทือง ธนียผล และ รองศาสตราจารย์จุฑพร วงศ์ทองสรรค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จับกุมกลุ่มนายพราน ที่มีนายตำรวจระดับสารวัตร ยศ พ.ต.ท.ร่วมทีมรวม 9 คน พร้อมด้วยอาวุธปืนเข้าไปล่าสัตว์ป่าในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ได้ของกลางทั้ง กบฏและซากกระเจง จึงแจ้งความดำเนินคดี และศาลฎีกามีคำพิพากษาถึงที่สุดให้รับโทษจำคุก เมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2560 ที่ผ่านมา

ต่อมาเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561 ยังเกิดเหตุการณ์ในกรณีเดียวกันอีก โดยเจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรจับกุมกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันลักลอบล่าสัตว์ในป่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรพร้อมของกลาง ได้แก่ ซากเสือด่าที่ถูกฆ่าแหวะแล้ว 1 ตัว และซากไก่ฟ้าหลังเทา 1 ตัว สัตว์ป่าทั้งสองชนิดดังกล่าวเป็นสัตว์ป่าประเภทสัตว์ป่าคุ้มครอง นอกจากนี้ยังพบซากเก้ง 1 ตัว ซึ่งเป็นสัตว์ป่าประเภทสัตว์ป่าสงวน และเป็นคดีที่อยู่ในความสนใจของคนในสังคมเป็นจำนวนมาก สืบเนื่องจากผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี เป็นที่รู้จักของคนในสังคม และเป็นเหตุการณ์การกระทำความผิดที่น่าสะเทือนใจ อันทำให้คนในสังคมไม่อาจยอมรับการกระทำความผิดดังกล่าวได้ ส่งผลให้เกิดกระแสต่อต้านต่อการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นอย่างมาก และเกิดข้อสงสัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่

จากการศึกษาทำให้ทราบว่ามาตรการการบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 นั้นยังมีปัญหาบางประการทำให้ไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ รวมทั้งพบว่า บทบัญญัติของกฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดยังไม่สามารถแก้ไขปัญหการกระทำความผิดดังกล่าวได้และไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่ง เกี่ยวกับการตรวจสอบบุคคลที่ได้รับอนุญาตเข้าพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มาตรา 37 โดยที่การขออนุญาตเข้าพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่านั้น ต้องยื่นคำร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจนั้น ซึ่งมีคำสั่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช 1257/2549 กำหนดให้ผู้อำนวยการอนุรักษ์สัตว์ป่า หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ 1-16 เป็นผู้พิจารณาอนุญาต โดยผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าพื้นที่นั้นต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2538) ออกตามความในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 อาศัยอำนาจตามมาตรา 5 และมาตรา 37 แต่อย่างไรก็ตามก็ยังเกิดปัญหาขึ้นในการควบคุมบุคคลที่ได้รับอนุญาตเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ซึ่งหลายครั้งที่บุคคลผู้ที่ได้รับอนุญาตนั้นเข้าไปกระทำความผิดเป็นผู้ลักลอบล่าสัตว์ป่าเสียเอง โดยมีสาเหตุเกิดจากการที่ก่อนที่มีการเข้าไปในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เจ้าหน้าที่ไม่ได้ตรวจสอบหรือตรวจค้น สิ่งของสัมภาระ อย่างเข้มงวด จึงทำให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตบางคนนั้นแอบนำสิ่งของต้องห้ามเช่น อาวุธปืนเข้าไปล่าสัตว์ป่า หรือเข้าไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่ความเป็นอยู่ของสัตว์ป่า ยิ่งถ้าผู้ที่ได้รับอนุญาต

นั้นเป็นผู้มีอำนาจหรือมีอิทธิพลแล้ว เป็นการอยากที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้น้อยใช้อำนาจในการตรวจค้น
สิ่งของสัมภาระเพื่อหาสิ่งต้องห้ามตามกฎหมายได้ จึงถือเป็นข้อบกพร่องที่สำคัญของพนักงานเจ้าหน้าที่ใน
การป้องกันการล่าสัตว์ป่า

ประเด็นปัญหาที่สอง เกี่ยวกับบทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานล่าสัตว์ป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มาตรา 53 ที่ล้าสมัย จากการพิจารณาบทบัญญัติ
มาตรา 36 อันเป็นบทบัญญัติห้ามมิให้ล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือเก็บหรือทำอันตรายแก่รัง
ของสัตว์ป่า ซึ่งมีบทกำหนดโทษไว้ในมาตรา 53 ซึ่งได้ระบุโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนมาตรา 36 ไว้ ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เห็นได้ว่าอัตราจำคุกและโทษปรับ ในบท
กำหนดโทษนั้นเบาเกินไป เนื่องจากไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ทำให้อาจไม่สอดคล้อง
กับความร้ายแรงของการกระทำความผิด สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ
กำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดฐานลักลอบล่าสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
พ.ศ.2535 มาตรา 36 ประกอบมาตรา 53 กับกฎหมาย Wildlife Conservation Act 2010 ของประเทศมาเลเซีย
และกฎหมาย ESA 1973 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้เห็นว่าบทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิด
ฐานลักลอบล่าสัตว์ของประเทศไทย มีอัตราโทษจำคุกที่สูงกว่าโทษจำคุกตามกฎหมายของประเทศ
มาเลเซียและประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ในส่วนของอัตราโทษปรับนั้นของประเทศไทยมีจำนวนที่ต่ำกว่าโทษ
ปรับตามกฎหมายของประเทศมาเลเซียและประเทศสหรัฐอเมริกา จึงเห็นว่าบทลงโทษผู้กระทำความผิด
ฐานลักลอบล่าสัตว์ป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535
มาตรา 53 ประกอบมาตรา 36 นั้น ยังมีอัตราโทษที่น้อยเกินไป ทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความไม่เกรงกลัว
ต่อบทลงโทษ อันทำให้มีการลักลอบล่าสัตว์ป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอยู่ต่อเนื่อง ไม่สามารถยับยั้งการ
กระทำความผิด หรือข่มขู่มิให้มีการกระทำความผิดซ้ำอีก การลักลอบล่าสัตว์ป่านั้น จึงยังเกิดขึ้นอย่าง
ต่อเนื่องในสังคมไทย

ประเด็นปัญหาที่สาม เกี่ยวกับการไม่มีบทบัญญัติกฎหมายให้อำนาจพนักงานอัยการในการเรียก
ค่าเสียหายจากผู้กระทำความผิดในคดีอาญาได้โดยตรง เนื่องจากการฟ้องคดีในความผิดตามพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มิได้กำหนดให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการเรียกค่าเสียหายที่เกิด
จากการกระทำความผิดดังกล่าวในคดีอาญาได้โดยตรง ทำให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ดูแลและคุ้มครอง
สัตว์ป่า ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ต้องยื่นฟ้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่งต่อศาล
แพ่งอีกทางหนึ่งหรือหน่วยงานดังกล่าวต้องยื่นคำร้องให้ศาลใช้ค่าเสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา มาตรา 44/1 เมื่อเป็นเช่นนี้เป็นการเพิ่มขั้นตอนในการเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำความผิดมาก

เกินควรและอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินคดี ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 มาตรา 26/4 นั้นได้ให้อำนาจพนักงานอัยการในการยื่นฟ้องคดีอาญาแก่ผู้ที่ทำลายหรือเป็นเหตุให้เกิดการทำลาย หรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติ นอกจากนั้นยังกำหนดให้พนักงานอัยการเรียกค่าเสียหายจากการกระทำความผิดดังกล่าวไปในคราวเดียวกันได้อีกด้วย ซึ่งเป็นบทบังคับพนักงานอัยการและจะใช้ดุลพินิจไม่เรียกไม่ได้ ทำให้การดำเนินคดีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่เป็นการเพิ่มขั้นตอนให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้เสียหายในการดำเนินคดีมากเกินควรอีกด้วย แต่ในทางกลับกันพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ และมีมูลค่าความเสียหายไม่แตกต่างกัน กลับไม่มีบทบัญญัติดังกล่าว เพื่อดำเนินการให้ผู้เสียหายได้รับความยุติธรรม และได้รับการเยียวยาอย่างทันท่วงที ส่งผลอย่างยิ่งต่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน อาจเข้าสู่ภายใต้คำว่า “ความยุติธรรมที่ล่าช้าคือการปฏิเสธความยุติธรรม” นั่นเอง

ประเด็นปัญหาที่สี่ เกี่ยวกับการนำค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้ในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 เนื่องจากสัตว์ป่านั้นถือเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของประเทศและมีความสำคัญต่อระบบนิเวศเป็นอย่างมาก หากสัตว์ป่าลดน้อยลงหรือสูญพันธุ์ไป อาจเสี่ยงต่อการการสูญเสียระบบนิเวศวิทยา แหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งอาหารและความแปรปรวนของสภาพอากาศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง และเป็นการยากที่จะฟื้นฟูระบบนิเวศให้กลับมาสมบูรณ์ดังเดิม การลักลอบล่าสัตว์ป่าจึงถือเป็นพฤติกรรมที่ร้ายแรง นอกจากนั้นการล่าสัตว์ป่ายังเป็นการทำให้ทรัพยากรของรัฐบาลเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อรัฐประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 และผู้กระทำความผิดต้องรับผิดชอบโดยการไต่ถามค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา 438 ด้วย แต่การกำหนดค่าสินไหมทดแทนนั้น ศาลจะพิจารณาให้เท่ากับค่าเสียหายที่โจทก์พิสูจน์ได้ตามความเสียหายที่แท้จริง หากโจทก์ไม่สามารถนำสืบได้ ศาลก็จะวินิจฉัยให้ตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดเท่านั้น แม้ว่าศาลจะได้กำหนดค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้กระทำความผิดแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีการกระทำความผิดปรากฏให้เห็นอย่างต่อเนื่อง จึงเห็นได้ว่าผู้กระทำความผิดไม่ได้รู้สึกเกรงกลัวหรือเจ็บหลาบต่อบทกำหนดโทษดังกล่าว

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการการบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ผู้ศึกษาพบว่ามิข้อเสนอแนะ คือ

1. ประเด็นปัญหาที่หนึ่ง เกี่ยวกับการตรวจสอบบุคคลที่ได้รับอนุญาตเข้าพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มาตรา 37 ผู้ศึกษาพบว่ามิข้อเสนอแนะ คือ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มาตรา 37 จากเดิมที่บัญญัติว่า

“นอกจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งต้องเข้าไปปฏิบัติการตามหน้าที่ ห้ามมิให้
ผู้ใดเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”
แก้ไขเพิ่มเติมโดยให้เพิ่มวรรคสาม ในมาตรา 37 ดังนี้

“นอกจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งต้องเข้าไปปฏิบัติการตามหน้าที่ ห้ามมิให้
ผู้ใดเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง
พนักงานเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่ในการตรวจสอบผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
ก่อนที่จะเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

และกำหนดบทลงโทษสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ในมาตรา 37 วรรคสามไว้
โดยเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มาตรา 53 ทวิ ดังนี้

“ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 37 วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ”

2. ประเด็นปัญหาที่สอง เกี่ยวกับบทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานล่าสัตว์ป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มาตรา 53 ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มาตรา 53 จากเดิมที่บัญญัติว่า
“ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 36 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้ง
ปรับ”

แก้ไขเพิ่มเติมโดยให้เพิ่มความในมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.
2535 ใหม่ ดังนี้

“ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 36 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้ง
ปรับ”

3. ประเด็นปัญหาที่สาม เกี่ยวกับการไม่มีบทบัญญัติกฎหมายให้อำนาจพนักงานอัยการในการเรียก
ค่าเสียหายจากผู้กระทำความผิดในคดีอาญาได้โดยตรง ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

เพิ่มเติมพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มาตรา 60 ทวิ ดังนี้

“ มาตรา 60 ทวิ ในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัตินี้ เมื่อพนักงานอัยการยื่น
ฟ้องคดีอาญา ให้มีอำนาจเรียกค่าเสียหายไปในคราวเดียวกัน”

4. ประเด็นปัญหาที่สี่ เกี่ยวกับการนำค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้ในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

เพิ่มเติมพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มาตรา 60 ตรี ดังนี้

“มาตรา 60 ตรี เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ชดใช้ค่าเสียหายแก่รัฐ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิดจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความเสียหายที่ได้รับสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดด้วย

การกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจกำหนดได้ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด แต่ถ้าค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดมีจำนวนเงินไม่เกินห้าหมื่นบาท ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษได้ไม่เกินห้าเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด”

เอกสารอ้างอิง

พริบพันดาว. เส้นทางค้าสัตว์ป่า เครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติ (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก <https://www.posttoday.com/life/life/439704>.

กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช. เปิดสถิติ 2 เดือน สัตว์ป่าโดนล่าเกือบ 2,000 ตัว (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก <https://www.springnews.co.th/view/198451>.

ไทยรัฐออนไลน์. ปัดฉลากคดียาเสพติด ‘พ.ต.ท.’ ล่าสัตว์ป่าแก่งกระจาน จำคุก 10 เดือน (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/content/848225>.

ไทยรัฐ ฉบับพิมพ์. จับปช.อิตาเลียน ฆ่าเสือดำ กลางป่า ‘ทุ่งใหญ่’ (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/content/1197508>.